

стратегії фінансового розвитку, розробку дієвого механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства, здійснення всебічної оцінки фінансової діяльності та прогнозування майбутніх тенденцій; виявлення причин збитковості, пошуку резервів підвищення рівня фінансової безпеки.

Таким чином, у сучасних умовах оцінка рівня фінансової безпеки підприємств є надзвичайно важливим явищем, оскільки створює передумови виявлення відхилень у їх функціонуванні та пошуку резервів забезпечення його довгострокової стійкості, та, в разі необхідності, прийняття виважених рішень щодо виходу підприємства з кризи.

Список використаних інформаційних джерел

1. Бланк И. А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И. А. Бланк. – Киев : Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784 с.
2. Васильців Т. Г. Економічна безпека підприємства України: стратегія та механізм зміцнення : монографія / Т. Г. Васильців. – Львів : Арал, 2008. – 384 с
3. Єрмошенко М. М. Фінансова складова економічної безпеки: держава і підприємство : монографія / М. М. Єрмошенко, К. С. Горячева. – Київ : Національна академія управління, 2010. – 232 с.
4. Hasii O. Management der bildung der finanzressourcen des unternehmens / Hasii O. Schynder V., Zhyrnyj A. // Зб. наук. пр. – ЛОГОС. – 2020. – 8–9.

ДЕРЖАВНИЙ БОРГ ТА ЙОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ

В. В. Сербін, студентка спеціальності Менеджмент, група МЕН-21

О. В. Гасій, науковий керівник, к. е. н., доцент, доцент кафедри фінансів і банківської справи
Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Боргова залежність України та її щорічне зростання чинять дестабілізуючий вплив на розвиток усіх сфер діяльності держави. Особливо це проявляється в погіршенні інвестиційного клімату, втрати довіри до країни на міжнародній арені, обмеженням зовнішніх джерел фінансування тощо. Неefективність політики управління державними фінансами також є деструктивним чинником для вітчизняної економіки. Тому постійний моні-

торинг стану державного боргу України є актуальним питанням, що дасть змогу вивчати його соціально-економічні наслідки.

На кінець 1 кварталу 2019 р. загальний обсяг державного боргу на Україні склав 2,146 млрд грн [1]. Він характеризується значною часткою зовнішнього боргу (59,1 % загальної суми державного боргу), що значно перевищує середній показник для країн-аналогів за регіоном та регіональних лідерів, де зовнішній борг становить, у середньому, 47 % для країн-аналогів за регіоном і лише 38 % для країн-аналогів регіональних лідерів. Це свідчить про високу вразливість України до зовнішніх шоків.

Аналіз структури державного боргу за інструментами показав, що 45 % – це ринкові цінні папери, у т. ч. 33 % – ОЗДП та 12 % – ОВДП. Категорія «Інше» відображає неринковий державний борг та включає ОВДП, випущені для капіталізації державних банків та державних підприємств. Частка таких боргових інструментів є суттєвою у порівнянні з показниками країн-аналогів і становить близько 29 % загальної суми державного боргу України. Сума боргу за кредитами міжнародних фінансових організацій та іноземних держав становить 25 % загальної величини державного боргу та вказує на значну підтримку України, отриману впродовж останніх років, особливо з боку Міжнародного валютного фонду та Світового банку.

Структура державного боргу за валютами наступна: борг, номінований в іноземних валютах, за станом на кінець 2018 року склав 67 %, а борг в доларах США – 48 % загального державного боргу, другий за обсягом – борг в євро, який було залучено в основному в межах програм Макрофінансової допомоги Європейського Союзу у 2015–2018 рр. Частка боргу в спеціальних правах запозичення (СПЗ), залученого в межах програм фінансування МВФ, складала 8 % на кінець 2018 року. Наявність внутрішнього боргу в іноземній валюті збільшує частку загального державного боргу в іноземній валюті, а отже, і його валютний ризик.

Частка боргу, номінованого в національній валюті, є нижчою у порівнянні з показниками країн-аналогів за регіоном та за рейтингом (33 % проти 42 % та 53 %, відповідно). Різниця між цими показниками є навіть більшою у порівнянні з показниками країн-аналогів – регіональних лідерів, 55 % державного боргу яких номіновано в національній валюті.

Зростання державного боргу без перегляду політики управління ним може викликати хвилю соціально-економічних потрясінь в державі. Узагальнено, негативними соціально-економічними наслідками неефективного управління за борговими зобов'язаннями держави у напрямку його зростання є: збільшення валютного ризику, рівня безробіття; зменшення обсягу інвестування, економічний спад тощо.

З метою зниження негативних наслідків погіршення боргової безпеки держави урядом було прийнято Середньострокову стратегію управління державним боргом [1], де визначено такі основні пріоритети політики управління державним боргом на 2019–2022 роки:

1. Збільшення частки державного боргу у національній валюті.
2. Продовження середнього строку до погашення і забезпечення рівномірного графіка погашення державного боргу.
3. Залучення довгострокового пільгового фінансування.
4. Продовження розвитку міцних взаємовідносин з інвесторами та подальше удосконалення політики управління державним боргом.

Отже, державний борг є важливим чинником стабілізації або розбалансування економіки й соціальної сфери держави, тому його всебічний аналіз та оцінка сьогодні є одним із нагальних завдань, що стоять перед керівництвом на шляху формування її стабільного майбутнього.

Список використаних інформаційних джерел

1. Середньострокова стратегія управління державним боргом на 2019–2022 роки [Електронний ресурс] : офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу: https://mof.gov.ua/storage/files/MTDS_2019-2022_UKR_v11062019_Final.pdf. – Назва з екрана.

МЕХАНІЗМ ПРЯМОГО ОПОДАТКУВАННЯ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ КРАЇНИ

Є. О. Шкарупа, студент спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування, група ФК м 51

О. В. Тимошенко, науковий керівник, к. е. н., доцент кафедри фінансів і банківської справи Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

Залучення механізму справляння прямих податків до розв'язання проблем економічного розвитку країни має об'єктивний